

آرنگ کشاورزیان

وفاداری به نظام و نمایندگی بازار در جمهوری اسلامی ایران: دشواریهای
پیش روی جمعیت مؤتلفه اسلامی

این مقاله ضمن پیگیری سیر تحول سیاسی جمعیت مؤتلفه اسلامی از ابتدای جمهوری اسلامی، به توضیح این مساله می پردازد که چرا جمعیت مؤتلفه در انتخابات موفقیت چندانی نداشته و چرا با گذشت زمان از پایگاه اجتماعی فرضی اش - یعنی بازاریان - بیشتر و بیشتر فاصله گرفته است. استدلال این مقاله این است که سازمان دهی و رفتار جمعیت مؤتلفه از سابقه و تجربیات جمعیت مؤتلفه در پیش از انقلاب اسلامی و همچنین از نهادهای دولتی جمهوری اسلامی تاثیر پذیرفته است. سهم جمعیت مؤتلفه از قدرت سیاسی در ابتدای انقلاب مدیون سابقه دوستی و آشنایی طولانی اعضاء جمعیت با بنیانگذاران رژیم اسلامی بود. اما همین اتکا جمعیت به رابطه با رهبران جمهوری اسلامی برای دسترسی به منابع قدرت باعث شد که جمعیت مؤتلفه نخواهد و یا نتواند ساختار نهادی یک حزب سیاسی با پایگاه اجتماعی مشخص را پیدا کند. در نتیجه بازاری ها هر روز از رهبری جمعیت مؤتلفه بیشتر فاصله گرفته اند و همچنین نتوانسته اند منافع گروهی خود را در قالب یک نهاد یا حزب سیاسی در عرصه سیاست به پیش ببرند. روایت یا چارچوب تحلیلی این مقاله از رویکرد نهادگرایی به نظام های سیاسی اقتدارگرا متأثر بوده است. این مقاله معرف و مدافع نگاهی به تاریخ سیاسی ایران است که بر نقش شرایط خاص تاریخی، انعطاف پذیری ومصلحت گرایی در تصمیمات نخبگان سیاسی تاکید می کند.